

Terrazande Zandexploitatie Zwolle

Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Sweco Nederland B.V.
Onderwerp

Handelsregister 30129769
NRD Terrazande Zandexploitatie
Zwolle

Projectnummer

51023331

Klant

Terrazande exploitatie

Auteur

Datum

28-09-2026

Versie

D2

Documentreferentie

NL26-648800269-186025

Gecontroleerd door

Vrijgegeven door

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Milieueffectrapportage.....	5
1.3	Notitie Reikwijdte en Detailniveau.....	5
1.4	Leeswijzer	6
2	Beleidskader en wet- en regelgeving	7
3	Voorgenomen activiteit en varianten	9
3.1	Inleiding	9
3.2	Doel.....	9
3.3	Locatiekeuze	10
3.4	Inrichtingsaspecten	12
3.4.1	Beschrijving inrichting	12
3.4.2	Inrichtingsvarianten.....	13
4	Beoordelingskader.....	17
4.1	Plan- en studiegebied	17
4.2	Inhoud MER	17
4.3	Beoordelingskader	17
5	De procedure.....	20
5.1	Procedurestappen.....	20
5.2	Te raadplegen instanties.....	20
5.3	Reacties	20
5.4	Participatie	21

1 Inleiding

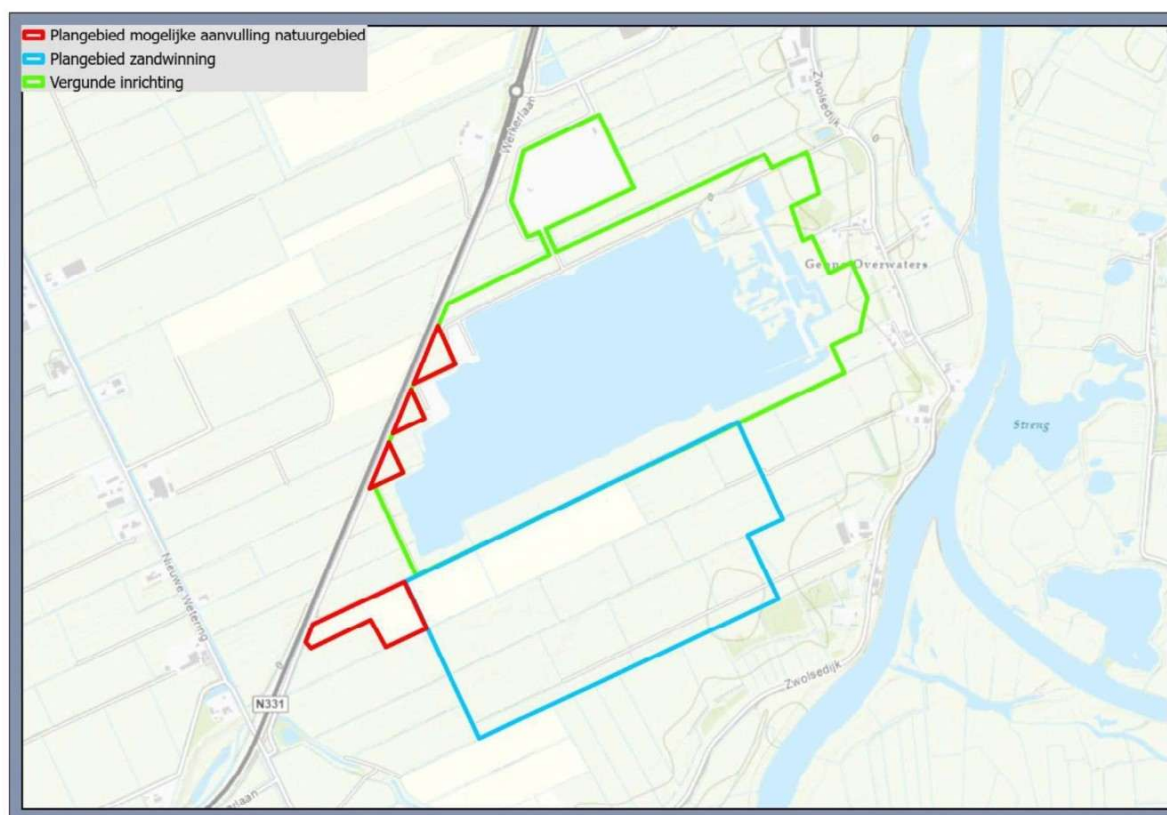
1.1 Aanleiding

Terrazande Zandexploitatie Zwolle B.V. (hierna: Terrazande) exploiteert sinds december 2012 de zandwinlocatie in Hasselt in de gemeente Zwartewaterland. Terrazande is voornemens de zandwinning in zuidelijke richting uit te breiden.

De zandwinning van Terrazande levert industriezand en ophoogzand en draagt hiermee bij aan de nationale en regionale behoefte van bouwstoffen. In hoofdstuk 3 van deze notitie wordt verdiepend ingegaan op de nut en noodzaak van deze activiteit.

Omdat er sprake is van het afgraven van grond meer dan 1.000 m³ voor de winning van bouwstoffen, is op grond van artikel 5.1, eerste lid, onder c, van de Omgevingswet een omgevingsvergunning ontgrondingsactiviteit noodzakelijk. Hiervoor is de provincie Overijssel het bevoegd gezag. Daarnaast is er ten behoeve van de uitbreiding van de zandwinning een wijziging van het omgevingsplan nodig. Hiervoor is de gemeente Zwartewaterland het bevoegd gezag.

Het doel van de uitbreiding is de voortzetting van de winning van zand. De uitbreiding van de zandwinning bedraagt circa 52 hectare. In combinatie met deze uitbreiding van de zandwinning is er een mogelijkheid om aan de westzijde circa 4,7 hectare in te richten voor natuur. Met uitzondering van de watergang die in eigendom is van het waterschap (WDOD), zijn alle percelen in het beoogde uitbreidingsgebied en het extra natuurgebied in eigendom, dan wel in optie van Terrazande. In figuur 1 is het plangebied van de uitbreiding (blauw omlijnd) en de mogelijke natuurinrichting (rood omlijnd) weergegeven.

Figuur 1: Uitbreidingsgebied Terrazande. De 'rode' natuurgebieden in het noordwesten sluiten aan op de reeds vergunde grens van de huidige inrichting (groene lijn). In blauw wat voor zandwinning wordt toegevoegd aan de inrichting.

1.2 Milieueffectrapportage

Het instrument milieueffectrapportage (mer) is ontwikkeld om het milieu een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming. Voor projecten die in bijlage V van het Omgevingsbesluit staan moet een milieueffectrapport (MER) worden opgesteld of een mer-beoordeling worden uitgevoerd. De volgende categorie uit bijlage V van het Omgevingsbesluit is relevant voor de uitbreiding van de zandwinning van Terrazande:

Tabel 1: Bijlage V Omgevingsbesluit.

Nr.	Kolom 1 Projecten	Kolom 2 Gevalen waarin de mer- plicht geldt (artikel 16.43, eerste lid, aanhef en onder a, van de wet)	Kolom 3 Gevalen waarin de mer- beoordelingsplicht geldt (artikel 16.43, eerste lid, aanhef en onder b, van de wet)	Kolom 4 Besluiten als bedoeld in artikel 11.6, derde lid, onder c, van dit besluit
B1	Turfwinning, groeven en dagbouwmijnen	Winning, wijziging of uitbreiding van een winning: 1°. Van turf met een terreinoppervlakte van meer dan 150 ha; of 2°. In een groeve of dagbouwmijn met een terreinoppervlakte van meer dan 25 ha	Winning, wijziging of uitbreiding	De omgevingsvergunning voor een ontgrondingsactiviteit

Wanneer het project uit kolom 1 de drempelwaardes uit kolom 2 overschrijdt en er sprake is van een besluit uit kolom 4, dan dient er een project-MER te worden uitgevoerd. Dat is bij de uitbreiding van de zandwinplas van Terrazande het geval. De uitbreiding van de zandwinning bedraagt meer dan 25 hectare en voor de ontgrondingsactiviteit wordt een omgevingsvergunning aangevraagd. Bevoegd gezag voor de project-MER is het bevoegd gezag voor deze vergunning, de provincie Overijssel.

Daarnaast is de wijziging van het gemeentelijke omgevingsplan een kaderstellend plan voor de uitbreiding van de zandwinning. Voor dit kaderstellende plan geldt een plan-MER plicht op grond van artikel 16.36 Omgevingswet. Bevoegd gezag voor de plan-MER is het bevoegd gezag voor de wijziging omgevingsplan, dit is de gemeente Zwartewaterland¹.

Indien significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden niet kunnen worden uitgesloten, wordt mogelijk een Passende Beoordeling opgesteld. Een Passende Beoordeling is een natuuronderzoek waarin per Natura 2000-gebied wordt onderzocht welke effecten het project kan hebben op de instandhoudingsdoelen van het betreffende gebied en of deze effecten als 'significant' kunnen worden aangemerkt. Als een Passende Beoordeling wordt opgesteld, ontstaat hierdoor ook een plan-MER-plicht.

Er zal in dit geval één gecombineerd MER worden opgesteld waarmee wordt voldaan aan zowel de plan-MER-plicht als de project-MER-plicht. Waar in deze notitie 'MER' staat wordt bedoeld op dit gecombineerde MER. De provincie Overijssel zal als coördinerend bevoegd gezag optreden.

1.3 Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Deze Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) is bedoeld om de omgeving en betrokkenen te informeren en te raadplegen over de gewenste inhoud van het op te stellen MER, ofwel over de Reikwijdte en het Detailniveau. De 'Reikwijdte' geeft aan wat het voornemen is, welke varianten worden onderzocht en welke (milieu- en omgevings)thema's in beeld worden gebracht. Het 'Detailniveau' betreft de diepgang en methode van het onderzoek.

¹ Er is een mogelijkheid dat de gemeente Zwartewaterland alsnog de voorkeur geeft aan een omgevingsvergunning (Buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA)) in plaats van het wijzigen van het omgevingsplan. Gedurende het opstellen van het MER zal hierover een besluit genomen worden. Wanneer wordt gekozen voor een BOPA, vervalt de plan-MER-plicht en resteert uitsluitend de project-MER-plicht die samenhangt met de ontgrondingsactiviteit. Door een gecombineerd plan-project-MER op te stellen, is het MER geschikt en juridisch dekkend voor beide mogelijke planologische procedures.

Het bevoegd gezag stelt eenieder in de gelegenheid een reactie te geven over de Reikwijdte en het Detailniveau van het MER, zoals in voorliggend document is beschreven (zie ook hoofdstuk 5).

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 van deze NRD gaat in op het beleidskader en de wet- en regelgeving die van invloed zijn op het planvoornemen. Hoofdstuk 3 gaat in op de voorgenomen activiteit en de te onderzoeken varianten. Het beoordelingskader staat in hoofdstuk 4. De te volgen procedure en de te raadplegen instanties staan in hoofdstuk 5.

2 Beleidskader en wet- en regelgeving

In de onderstaande tabel is het relevante geldende beleidskader en de wet- en regelgeving voor de uitbreiding van de zandwinning van Terrazande samengevat weergegeven. Het accent ligt hierbij op beleid en wet- en regelgeving over ruimtelijke ordening, water en natuur. Er wordt achtereenvolgens ingegaan op het nationale, provinciale, regionale en gemeentelijke niveau. In het MER zal dit kader waar nodig worden aangevuld.

Tabel 2: Overzicht relevante wet- en regelgeving en beleidskaders.

Wet- en regelgeving en beleidskader	Belangrijkste randvoorwaarde/ uitgangspunt	Relevantie voor Zandwinning Terrazande
Nationaal		
Nationale Omgevingsvisie	De Nationale Omgevingsvisie (NOVI) is de Rijksbrede visie op de fysieke leefomgeving. In de visie komt naar voren dat Nederland voor grote uitdagingen staat die van invloed zijn op de fysieke leefomgeving. De NOVI brengt de langetermijnvisie van het Rijk in beeld. Op nationale belangen wil het Rijk sturen en richting geven. Die komen samen in vier prioriteiten: • Ruimte voor klimaatadaptatie en energietransitie; • Duurzaam economisch groeipotentieel; • Sterke en gezonde steden en regio's; en • Toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijk gebied.	Voor de planvorming van de uitbreiding van Terrazande is het belangrijk om rekening te houden met de genoemde speerpunten.
Provinciaal en regionaal		
Omgevingsvisie 2025-2050 'Overijssel voor en met elkaar'	In de Omgevingsvisie worden vier pijlers van het provinciale ontgrondingenbeleid benoemd: 1) balans tussen beschermen en benutten, 2) waardecreatie bij ruimtelijke ingrepen, 3) integratie van ontgrondingenbeleid binnen het bredere kader van ruimtelijke ontwikkeling en 4) borgen van duurzaamheid en circulariteit.	De uitbreiding voldoet aan de vier pijlers van het ontgrondingenbeleid. Een in de bodem aanwezige grondstof (zand) wordt benut, maar er wordt rekening gehouden met beschermde waarden. In combinatie met de zandwinning worden natuurwaarden gecreëerd die aansluiten bij de omgeving.
Omgevingsverordening provincie Overijssel (POV)	De Omgevingsverordening vertaalt de beleidsdoelen uit de Omgevingsvisie naar regels over de fysieke leefomgeving.	De POV schrijft voor dat nieuwe multifunctionele locaties voor zandwinning alleen toegestaan zijn als: a. de locatie past binnen het bestaand netwerk van zandwinningen; b. de winning zo wordt geprojecteerd en ingericht dat de invloed op aanwezige omgevingskwaliteiten beperkt blijft; c. de multifunctionele winlocatie bijdraagt aan ruimtelijke kwaliteit; en d. de locatie na het (gefaseerd) beëindigen van de winning eenvoudig geschikt te maken is voor de beoogde vervolgfunctie.
Waterschapsverordening Drents Overijsselse Delta (17-09-2024)	De Waterschapsverordening Drents Overijsselse Delta, is gebaseerd op de uitgangspunten van de Omgevingswet. Het doel van de verordening is om regels te stellen voor de fysieke leefomgeving met een focus op het watersysteem en waterstaatswerken binnen het beheergebied van het waterschap.	Het plangebied bevindt zich binnen een beperkingengebied van zowel A als B watergangen. Het planvoornemen moet rekening houden met de regels die betrekking hebben op deze beperkingengebieden.
Gemeentelijk		
Omgevingsvisie Zwartewaterland	De Omgevingsvisie is een toekomstvisie op hoofdlijnen voor 2045. Op basis van het toekomstbeeld zijn negen ambities voor het buitengebied geformuleerd: 1. Economie: Behoud agrarische sector via transitie en balans met ruimteclaims in buitengebied. 2. Toerisme: IJsseldelta beter bereikbaar en beleefbaar door kleinschalige recreatie en routestructuren.	Het voornemen draagt bij aan de lokale economische ontwikkeling en houdt rekening met de landschapskwaliteiten van Nationaal Landschap IJsseldelta.

	3. Veiligheid: Ondermijnende criminaliteit in vrijkomend agrarisch vastgoed tegengaan door weerbare agrarische ondernemers. 4. Voorzieningen: Leefbaarheid behouden via scholen en gemeenschapsgebouwen met jonge gezinnen. 5. Cultuur: Zwartewaterklooster toegankelijk maken met kenniscentrum en omliggende verbindingen. 6. Onderwijs: Divers onderwijsaanbod in buitengebied behouden ondanks dalende leerlingaantallen. 7. Verkeer: Veiligheid en duurzaamheid op wegen met aandacht voor snelheid en spaarzame verlichting. 8. Wonen: Zwartewaterland bouwt vitale kernen met laagbouw, waarbij inbreiding prioriteit heeft, 750 nieuwe woningen tot 2030 worden gerealiseerd. 9. Landschap en natuur: Zwartewaterland behoudt en versterkt de unieke landschapskwaliteiten van het Nationaal Landschap IJsseldelta via zorgvuldige inbreiding, afweging met gebiedskenmerken en samenwerking in het Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland, gericht op een toekomstbestendig buitengebied met balans tussen natuur, landbouw, recreatie en sociale cohesie.	
--	---	--

3 Voorgenomen activiteit en varianten

3.1 Inleiding

De bestaande zandwinning van Terrazande is gelegen aan de N331 in het buitengebied van de gemeente Zwartewaterland nabij de kern van Hasselt. De zandwinning produceert industriezand (45%) en ophoogzand (55%) dat grotendeels in de directe omgeving wordt gebruikt voor bijvoorbeeld de aanleg van sportvelden en het uitbreiden van industrieterreinen. De bestaande zandwinlocatie van Terrazande heeft in de meest optimale situatie nog een winbare zandvoorraad voor een periode van maximaal 10 jaar (2036), de vergunning loopt tot 2033. Terrazande is voornemens om de zandwinplas in zuidelijke richting uit te breiden met circa 52 hectare. Hierdoor kan er nog 20 á 30 jaar zand worden gewonnen (tot uiterlijk 2060). Nadat de zandwinning is afgerond, krijgt het gebied (inclusief de uitbreiding) een natuurfunctie. Hiertoe worden gedurende de exploitatie van de zandwinning inrichtingsmaatregelen getroffen.

In dit hoofdstuk wordt eerst ingegaan op het doel van de uitbreiding (par. 3.2). Vervolgens wordt ingegaan op de locatiekeuze voor de voorgenomen activiteit (par. 3.3). Tot slot wordt de inrichting en de mogelijke inrichtingsvarianten beschreven (par. 3.4).

3.2 Doel

Terrazande is een zandwinning met multifunctioneel gebruik. Het hoofddoel van de uitbreiding is om de zandwinning voort te kunnen zetten en zo aan de vraag naar zand als bouwgrondstof te voldoen. Naast het hoofddoel is natuurontwikkeling een neven doel. Hernieuwbare energie is een kans voor deze locatie, maar in het kader van de mer-procedure wordt dit niet meegenomen als neven doel.

De afgelopen jaren is er, ook in de Tweede Kamer, op verschillende momenten aandacht gevraagd voor de toekomstige bouwgrondstoffsituatie in Nederland.² Branchevereniging Cascade en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat hebben studies uitgevoerd waarin diverse scenario's zijn onderzocht, waarbij rekening is gehouden met hergebruik van bestaande bouwmaterialen (circulariteit):

- Cascade heeft een studie uitgevraagd bij Bureau Berenschot naar de toekomstige behoefte aan primaire grondstoffen (november 2023). De studie geeft inzicht in de behoefte aan deze grondstoffen tot aan 2050 bij verschillende beleidsscenario's.³
- Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat heeft een vergelijkbare scenariostudie uitgezet bij Bureau Witteveen+Bos en het Economisch Instituut voor de Bouw (EIB) (april 2024). In deze studie worden de effecten van het gebruik van alternatieve bouwmaterialen op de vraag naar primaire grondstoffen meegenomen.⁴

Uit bovenstaande studies blijkt dat in de toekomst, zeker richting 2050, nog een beduidende marktvraag naar primaire bouwgrondstoffen zoals zand en grind bestaat, onafhankelijk van de scenario's. Voor rivierklei en ophoogzand neemt de marktvraag richting de toekomst toe. Voor andere grondstoffen, zoals grind, industriezand, kalksteenzand en steenslag, blijft de vraagbehoefte in zowel 2030 als 2050 aanzienlijk.

In het grootste deel van de scenario's kan de vraagbehoefte in Nederland niet worden vervuld met de huidige winmogelijkheden. Tevens wordt verwacht dat import en/ of alternatieve materialen deze vraagbehoefte in veel gevallen niet kunnen vullen. Als er geen winmogelijkheden bij komen, is het reëel dat maatschappelijke problemen kunnen ontstaan door een zand- en grindtekort (zoals vertraagde en duurdere woningbouw- en infrastructuurprojecten en vertraging in de energietransitie).

² Zie pagina 1 van de Kamerbrief 'Publicatie scenariostudie en monitoring bouwgrondstoffenwinning' voor een beknopt overzicht (23 april 2024, IENW/BSK-2024/115478)

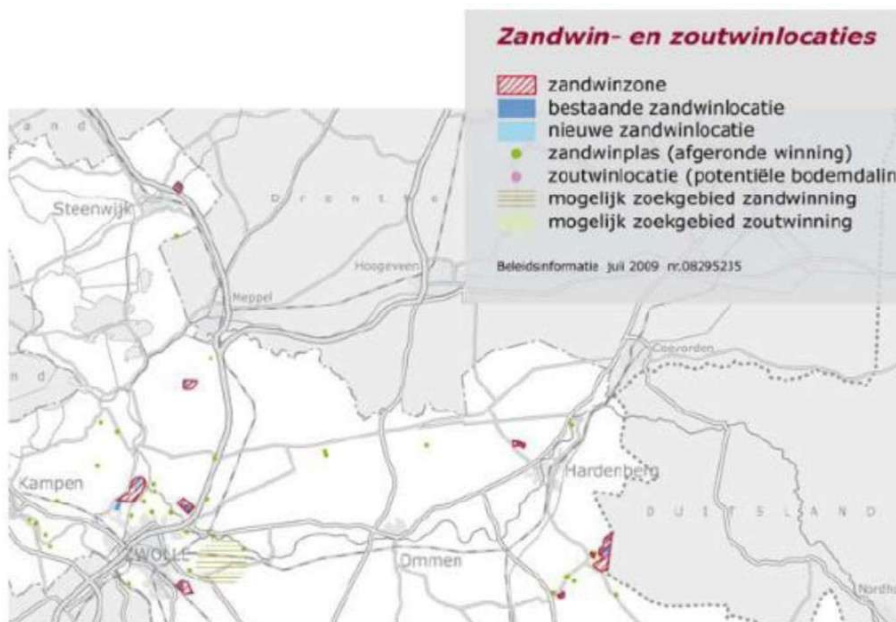
³ <https://www.cascade-zandgrind.nl/files/attachments/127>

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2024/04/23/bijlage-2-rapport-scenariostudie-grondstoffenwinning>

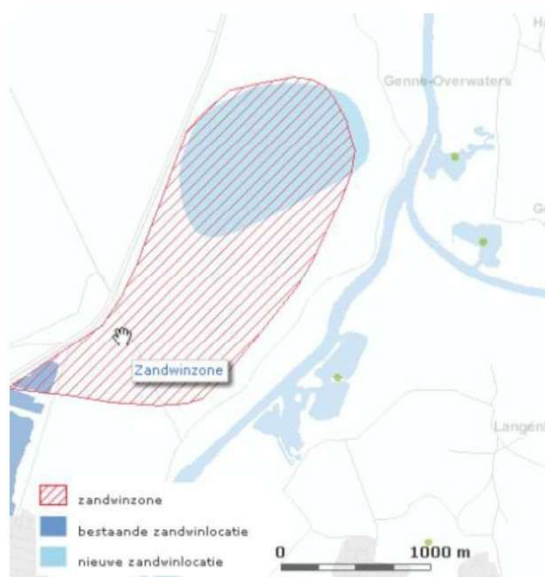
3.3 Locatiekeuze

De provincie Overijssel stuurt met het ruimtelijk beleid (zie hoofdstuk 2 van deze notitie) op de locaties van zandwinningen in de provincie. In het provinciale beleid waren en zijn zogenoemde 'zandwinzones' opgenomen. Eén van deze aangewezen zandwinzones ligt tussen Hasselt en Zwolle, in een gebied dat ligt ingeklemd tussen de N331 en het Zwarte Water. Deze zone werd in het verleden 'Jutjesriet' genoemd.

Terrazande heeft gebruik gemaakt van deze zandwinzone-aanduiding en is hier een zandwinning gestart. De gemeente Zwartwaterland heeft hiervoor in 2009 het bestemmingsplan aangepast. In dat bestemmingsplan wordt voor de locatiekeuze verwezen naar de zandwinzones in de toen geldende provinciale Omgevingsvisie.

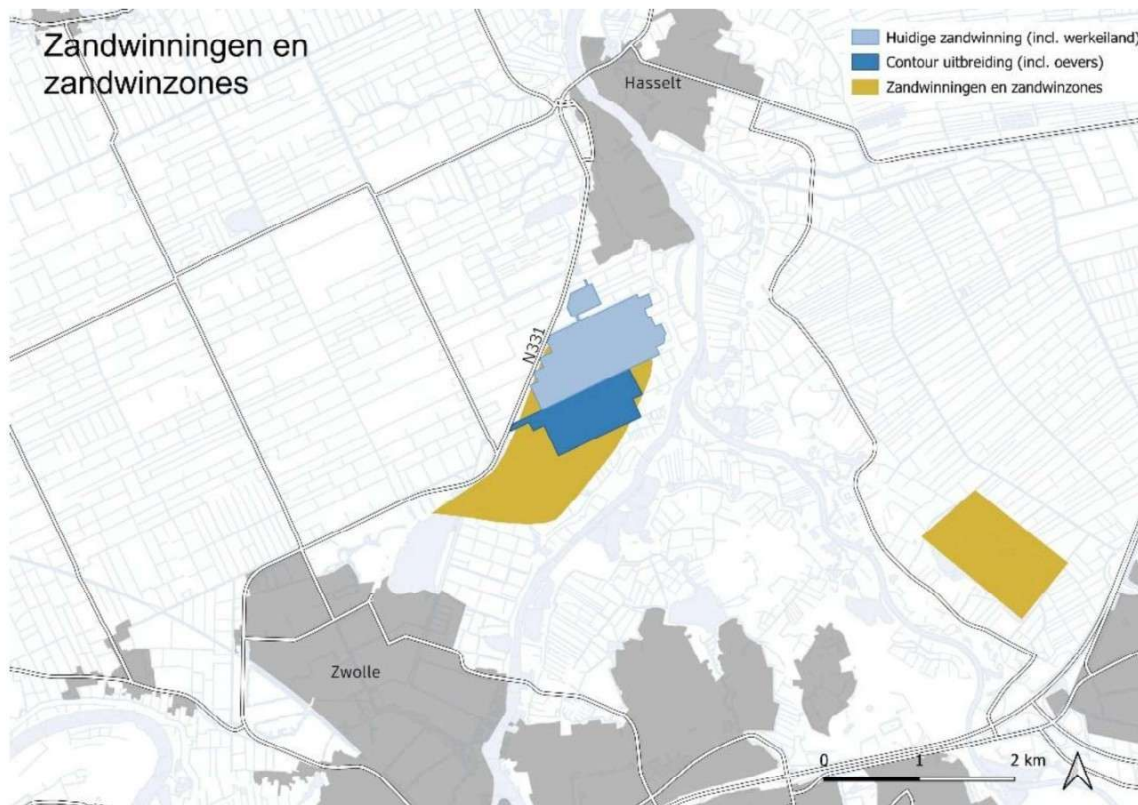

Figuur 2 Zandwinzones in Noord-Overijssel, zandwinzone Jutjesriet ligt boven Zwolle (omgevingsvisie, 2009).

Figuur 3 Zandwinzone Jutjesriet met in lichtblauw de destijds nieuwe zandwinning van Terrazande (Omgevingsvisie, 2009).

De voorgenomen uitbreiding van de zandwinning in zuidelijke richting sluit aan op de bestaande zandwinning van Terrazande. In het huidige provinciale beleid (2026) zijn nieuwe zandwinningen toegestaan als de locatie past binnen 'het bestaande netwerk van zandwinningen'. De huidige zandwinning van Terrazande maakt deel uit van het bestaande netwerk. Uit figuur 4 blijkt dat uitbreiding van de zandwinning in de aangewezen zandwinzone tussen Hasselt en Zwolle ligt.

Figuur 4: Zandwinzones in provinciaal beleid (bron: Geoportaal provincie Overijssel).

De gemeente Zwartewaterland heeft geen gemeentelijk beleid voor zandwinlocaties of de uitbreiding daarvan. In 2009 heeft de gemeente ingestemd met de locatie van de bestaande zandwinning (mede omdat deze locatie binnen provinciale zandwinzone lag).

Gelet op het voorgaande zullen in het kader van het MER geen locatiealternatieven voor de uitbreiding van de zandwinning worden onderzocht. De zandwinning van Terrazande behoort tot het bestaande netwerk van winningen en het provinciaal beleid ruimte voor de uitbreiding. Terrazande wil daarnaast het bestaande werkeiland blijven benutten voor de zandwinning in het uitbreidingsgebied, waarmee dit deel van de activiteiten niet zal verplaatsen door de uitbreiding.

In het kader van het MER zal niet worden gekeken naar uitbreidingen van de zandwinning naar het noorden, westen of oosten. Aan de noord-, west- en oostkant bevinden zich ruimtelijke belemmeringen in de vorm van een hoogspanningsleiding van TenneT (noordkant), de provinciale weg N331 (westkant) en het Zwarte Water (oostkant). Bovendien liggen alleen de gronden ten zuiden van de huidige winning binnen de aangewezen zandwinzone.

3.4 Inrichtingsaspecten

3.4.1 Beschrijving inrichting

Terrazande wil het uitbreidingsgebied goed laten aansluiten op de bestaande zandwinning. In algemene zin zullen daarom de inrichtingsprincipes vanuit de ontgrondingsvergunning voor de huidige zandwinning ook worden toegepast in het uitbreidingsgebied. Hieronder worden enkele specifieke inrichtingsaspecten behandeld.

Veiligheidseisen

De voorgenomen uitbreiding van de zandwinplas sluit aan op de bestaande plas. Aan de zuidzijde wordt circa 52 hectare agrarische grond aan de zandwinning toegevoegd. Net als de bestaande zandwinning zal ook in het uitbreidingsdeel de maximale diepte 50 meter t.o.v. maaiveld zijn. De randstroken rondom de plas zijn ingericht als veiligheidsbuffer, conform de geotechnische eisen. De oevers worden zodanig vormgegeven dat (golf)afslag⁵ en bresvorming⁶ worden voorkomen.

Landschappelijke inpassing en natuurkwaliteit

De plas wordt landschappelijk ingepast door aan te sluiten bij de strakke verkavelingsstructuur en de openheid van de Mastenbroekerpolder. Door de uitbreiding ontstaat extra wateroppervlakte dat als extra leefgebied zal functioneren voor water- en weidevogels. Aan de randen van de nieuwe plas worden natuurvriendelijke oevers aangelegd zodat ook leefgebied voor weide-, water en wintervogels ontstaat.

Voor zowel de westelijke als de zuidelijke oevers van het uitbreidingsdeel zullen de inrichtingsprincipes vanuit de huidige ontgrondingsvergunning voor de bestaande zandwinning worden toegepast. Voor de oostelijke oever van het uitbreidingsdeel ligt dit anders. Bij de bestaande zandwinning is op de oostelijke oever een gevarieerde oeverzone met rietvegetatie aangebracht om een afscherming te creëren voor de nabijgelegen woningen aan de Zwolsedijk. Het uitbreidingsdeel ligt op een ruime afstand van de woningen aan de Zwolsedijk, zodat afscherming met rietvegetatie hier niet nodig is. Bovendien sluit het uitbreidingsdeel op deze manier beter aan bij de openheid en weidsheid van de Mastenbroekerpolder.

Wateraspecten

Langs het Zwarte Water ligt de waterkering Zwolsedijk met daarop de weg Zwolsedijk, zie ook figuur 1. Deze waterkering beschermt het achterliggende land tegen overstromingen. De uitbreiding van de zandwinning blijft op ruime afstand van deze waterkering langs het Zwarte Water. Deze afstand is overal minimaal 300 meter. De uitbreiding van de zandwinning ligt dan ook niet binnen het beperkingengebied van de Zwolsedijk.

De uitbreiding van de zandwinlocatie vraagt wel om een aanpassing in de waterhuishouding in het poldergebied waarin de zandwinlocatie ligt. Dit poldergebied watert af richting het westen, naar de hoofdwatergang aan de oostzijde van de Nieuwe Wetering. Door de uitbreiding van de zandwinning wordt een bestaande primaire en een aantal secundaire watergangen onderbroken. Om het water goed te kunnen afvoeren wordt om de uitbreiding van de zandwinning een nieuwe afvoerende watergang aangelegd.

Aan de zuidzijde van de bestaande zandwinning is een speciale watergang met accoladeprofiel aangelegd voor de beschermde modderkruiper ('modderkruipersloot'). Met de voorgenomen uitbreiding zal deze sloot worden verlegd om de volledige oost- en zuidzijde van de oever.

⁵ Golfafslag is het verschijnsel dat golven steeds opnieuw tegen een oever of talud slaan en daarbij langzaam grond of ander materiaal wegspoelen. Door die herhaalde belasting wordt de oever steiler of kalft af, waardoor uiteindelijk instabiliteit kan ontstaan. Golfafslag is vooral relevant bij plassen met veel wind en lange strijklengte (fetch), omdat dan hogere golven kunnen ontstaan.

⁶ Bresvorming is het ontstaan van een gat (een 'bres') in een dijk, kade of oever, meestal als gevolg van een lokale verzwakking of overbelasting. Zo'n bres kan ontstaan nadat bijvoorbeeld door golfafslag, piping of andere schade de stabiliteit van de kade is aangetast, waarna een deel van de kade plotseling doorbreekt. Bresvorming kan leiden tot snelle instroom van water in het achterliggende gebied en is daarom vooral een veiligheidsrisico.

In figuur 5 is de voorgestelde locatie van de nieuwe modderkruipersloot weergegeven. Het profiel van deze sloot is gelijk aan dat van de bestaande modderkruipersloot.

Figuur 5: Modderkruipersloot in bestaande inrichting (gele lijn, indicatief). Modderkruipersloot in voorgenomen situatie (rode lijn, indicatief). (bron: Sweco).

3.4.2 Inrichtingsvarianten

In het kader van het MER worden verschillende inrichtingsvarianten onderzocht. Dit wordt gedaan om de effecten van de uitbreiding optimaal te onderzoeken en te zorgen voor een goede ruimtelijke inpassing. Op deze manier wordt een optimalisatie van de landschappelijke kwaliteit en gelijktijdig een multifunctionele inrichting gegeven aan de zandwinning. Dit is in lijn met het provinciale ontgrondingenbeleid uit de Omgevingsvisie 'Overijssel voor en met elkaar!' en de Provinciale Omgevingsverordening. In het MER worden de uitgangspunten per inrichtingsvariant verder uitgewerkt, inclusief uitgangspunten en ontwerpen.

Voor iedere variant geldt dat het belangrijk is om in het ontwerp rekening te houden met de volgende zaken:

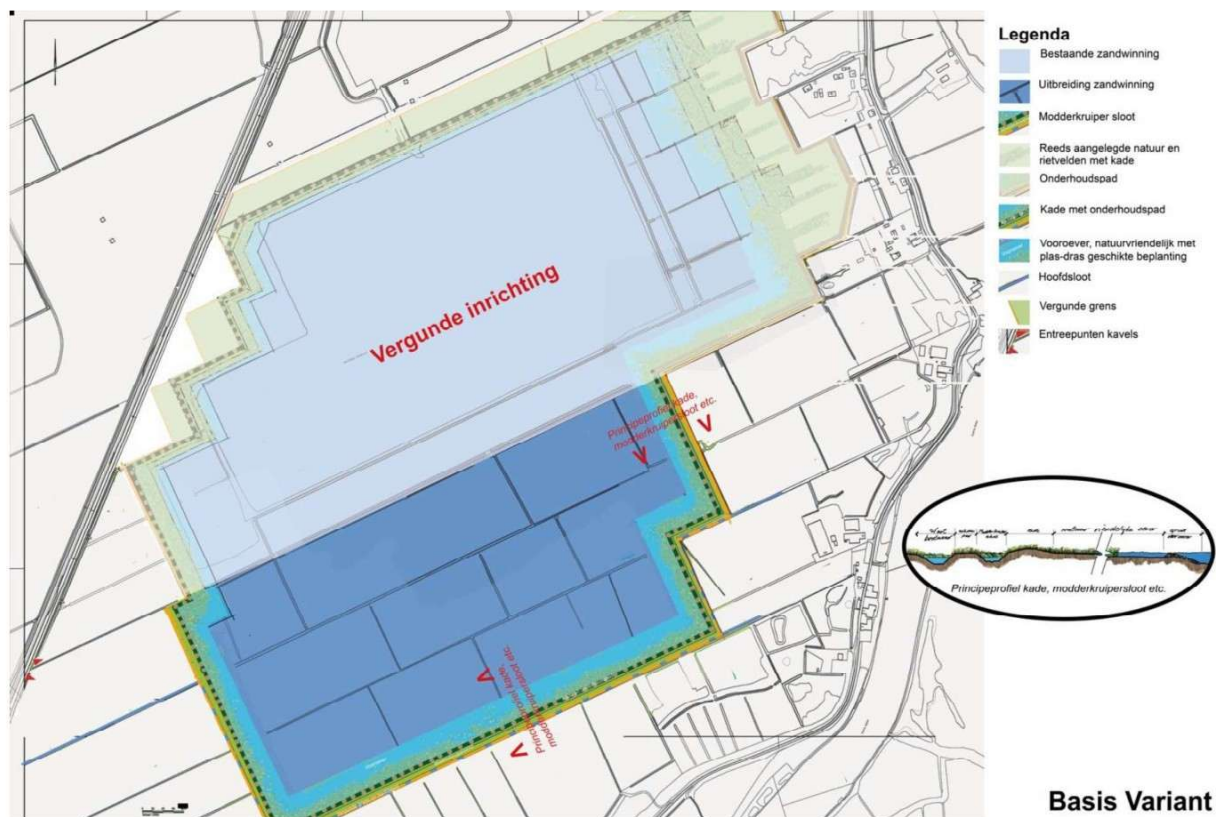
- Het ontwerp moet voldoen aan de inrichtingsaspecten voor veiligheid, landschap, natuur en water uit par. 3.3.2.
- Het ontwerp dient zodanig te worden vormgegeven dat een doelmatige, exploitabel en financieel haalbare zandwinning mogelijk is.
- Het ontwerp dient gericht te zijn op doelmatig en efficiënt beheer en onderhoud na afloop van de zandwinning, waarbij de continuïteit en veiligheid van de plas zijn geborgd.

Om tot een afgewogen ontwerp te komen, zijn er drie varianten ontwikkeld, deze worden hierna toegelicht.

3.4.2.1 Basisvariant

In de basisvariant (figuur 6) wordt de inrichting uitgevoerd zoals omschreven in paragraaf 3.3.2. De natuurvriendelijke oever wordt doorgetrokken naar de zuidzijde. De vooroever wordt natuurvriendelijk ingepast met plas-dras geschikte beplanting, die de nieuwe oever stabiliseert en schuilplekken geeft voor verschillende soorten. Naast de oeverzone wordt het onderhoudspad doorgetrokken. Om de waterafvoer te borgen wordt een afvoerende watergang om de plas heen aangelegd.

In bijlage 2 is een grotere afbeelding van deze variant opgenomen.

Figuur 6 Basisvariant.

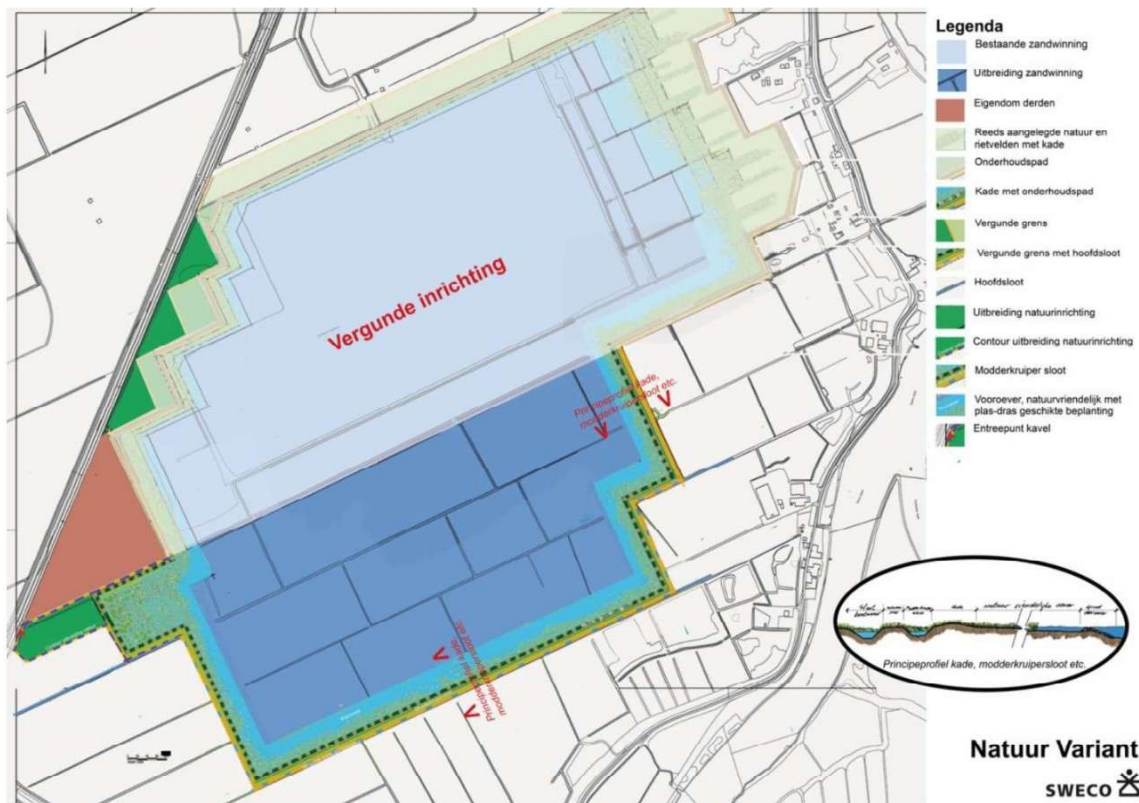
3.4.2.2 *Natuurvariant*

Voor de natuurvariant worden de aangekochte percelen aan de westzijde ingericht ten behoeve van natuur (zie figuur 7).

Ten eerste wordt een nieuw natuurgebied van ca 3,1 hectare in de vorm van een 'steelpan' ten westen van het uitbreidingsgebied aangelegd (direct onder de rood gearceerde driehoek uit figuur 7). Dit gebied kan fungeren als leefgebied voor diverse soorten vogels. Het oostelijke deel van het steelpangebied is verbonden met de zandwinplas, waardoor het wordt gevoed met vers water, maar maakt geen onderdeel uit van de zandwinplas. Doordat er geen ruimte is voor recreatie in deze variant, kan de natuur zich ongestoord ontwikkelen.

Ten tweede worden in de natuurvariant drie driehoekige stukken grond ten noordwesten van de bestaande plas (met een gezamenlijke oppervlakte van ca 1,8 ha) ingericht voor natuur. Deze gebieden hebben geen verbinding met de plas. Hier kunnen zich botanische waarden ontwikkelen. De oppervlakte van de 'steelpan' (groen en blauwgroen gebied aan de westzijde) en de drie driehoekjes (groen) is in totaal ca 4,9 ha.

In bijlage 3 is een grotere afbeelding van deze variant opgenomen.

Figuur 7 Natuurvariant.

4 Beoordelingskader

4.1 Plan- en studiegebied

In het MER wordt onderscheid gemaakt tussen de begrippen plangebied en studiegebied. Het plangebied voor het MER is weergegeven in figuur 1. Het studiegebied is het totale gebied waarin milieueffecten als gevolg van de realisatie van de uitbreiding van de zandwinning kunnen optreden. Het studiegebied is dus groter dan het plangebied en kan per milieueffect verschillen. Voor milieuaspecten zoals bodem treden de effecten alleen binnen het plangebied zelf op (het studiegebied is hier gelijk aan het plangebied). Voor milieuaspecten zoals verkeer, geluid en luchtkwaliteit kunnen ook buiten het plangebied effecten optreden. Het studiegebied is hier dus groter dan het plangebied. In het MER zal per milieuaspect worden toegelicht wat het relevante studiegebied is.

4.2 Inhoud MER

De kern van het MER wordt gevormd door de beschrijving van de milieueffecten die als gevolg van de voorgenomen activiteiten worden verwacht. Daarnaast moeten redelijke varianten voor de invulling van het gebied worden beschreven en op hun milieueffecten worden beoordeeld. Het milieueffectrapport zal de volgende onderdelen bevatten:

1. Een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd.
2. Een beschrijving van de voorgenomen activiteit en de redelijkerwijs in beschouwing te nemen varianten.
3. Een overzicht van eerder vastgestelde plannen die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit.
4. Een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu en van de te verwachten autonome ontwikkeling van dat milieu (referentiesituatie).
5. Een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit kan hebben en een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven.
6. Een vergelijking van de referentiesituatie en de voorgenomen activiteit op de relevante milieuaspecten.
7. Een beschrijving van de maatregelen om nadelige milieugevolgen te voorkomen, te beperken of teniet te doen.
8. Een overzicht van onzekerheden en de leemten in kennis van de onder 4) en 5) bedoelde beschrijvingen ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens.
9. Een zelfstandig leesbare samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieueffectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit.

4.3 Beoordelingskader

In het MER worden de effecten van de uitbreiding van de zandwinning beschreven en beoordeeld. De effectbeschrijving richt zich vooral op de voor besluitvorming relevante milieuaspecten. De effecten worden beschreven ten opzichte van de referentiesituatie (huidige situatie en autonome ontwikkelingen).

Om de milieueffectanalyse navolgbaar te kunnen uitvoeren is een beoordelingskader opgesteld. In dit beoordelingskader (tabel 3) zijn per milieuaspect de beoordelingscriteria genoemd. Daarbij is ook aangegeven of de beoordeling kwantitatief of kwalitatief zal zijn. De kwantitatieve beoordelingen worden met behulp van berekeningen uitgevoerd. Waar berekeningen niet nodig of mogelijk zijn, zal de effectanalyse kwalitatief (op basis van expert judgement) worden uitgevoerd. In tabel 3 is ook aangegeven of de mogelijke effecten tijdens de winning en/of na de winning optreden.

Tabel 3: Beoordelingskader MER

Thema	Aspect	Beoordelingscriterium	Tijdens winning of na winning
Bodem	Bodemkwaliteit	Effecten op (water)bodemkwaliteit (Kwalitatief)	Tijdens winning
	Stabiliteit	Effecten op stabiliteit taluds (Kwantitatief)	Tijdens en na winning
	Zettingen	Effecten op stabiliteit omliggende functies (woningen, bedrijven, wegen, dijken) (Kwalitatief)	Tijdens en na winning
Water	Grondwater	Verandering grondwaterstand en stijghoogte; verandering kwel/infiltratie (Kwantitatief)	Tijdens en na winning
	Oppervlaktewater	Verandering aanvoer/afvoer, peilbeheer, waterbalans, rekening houdend met klimaatverandering (Kwalitatief)	Tijdens en na winning
	Waterkwaliteit	Effecten op waterkwaliteit (Kwalitatief)	Tijdens en na winning
	Waterveiligheid	Effecten op waterkeringen (Kwalitatief)	Tijdens en na winning
Natuur	Natura 2000	Effecten op Natura 2000-gebieden door o.a. stikstofdepositie, grondwatereffecten, geluid (Kwalitatief/kwantitatief)	Tijdens en na winning
	Overige beschermde gebieden	Effecten op wezenlijke kenmerken en waarden Natuurnetwerk Nederland (NNN), effect op natuurgebieden buiten NNN (Kwalitatief)	Tijdens en na winning
	Beschermde soorten	Effecten op beschermde plant- en diersoorten en plant- en diersoorten die op de rode lijst staan (Kwalitatief)	Tijdens en na winning
Landschap, cultuurhistorie en archeologie	Landschap	Effecten op bijzondere landschappelijke gebieden, structuren en elementen (Kwalitatief)	Tijdens en na winning
	Cultuurhistorie	Effecten op cultuurhistorische gebieden, structuren en elementen (Kwalitatief)	Tijdens en na winning
	Archeologie	Effecten op archeologische (verwachtings-)waarden (Kwalitatief)	Tijdens winning (maar permanent effect)
Landbouw	Landbouw	Effecten op landbouw door ruimtebeslag (Kwantitatief)	Tijdens winning (maar permanent effect)
		Nat- en droogteschade agrarische functies in de omgeving (Kwalitatief/kwantitatief)	Tijdens en na winning
Woon- en leefmilieu	Verkeer	Effecten op verkeerafwikkeling en verkeersveiligheid (Kwalitatief)	Tijdens winning
	Geluid	Geluidbelasting op woningen en andere geluidgevoelige functies door machines en verkeersbewegingen (Kwantitatief)	Tijdens winning
	Luchtkwaliteit	Effecten op luchtkwaliteit door machines en verkeersbewegingen (Kwantitatief)	Tijdens winning
	Ontpofbare oorlogsresten	Effecten op ontpofbare oorlogsresten (Kwalitatief)	Tijdens winning

In het MER zal per beoordelingscriterium het milieueffect worden uitgedrukt op basis van onderstaande schaal (tabel 4).

Tabel : Toetsingsschaal MER

Score	Betekenis
--	Sterk negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie.
-	Negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie.
0/-	Beperkt negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie
0	Geen effect ten opzichte van de referentiesituatie.
0/+	Beperkt positief effect ten opzichte van de referentiesituatie
+	Positief effect ten opzichte van de referentiesituatie.
++	Sterk positief effect ten opzichte van de referentiesituatie.

In het MER wordt ook aangegeven welke mitigerende maatregelen en/of compenserende maatregelen mogelijk en/of noodzakelijk zijn.

5 De procedure

5.1 Procedurestappen

In het kader van het besluit over de wijziging van het omgevingsplan en de omgevingsvergunning voor de ontgrondingsactiviteit moet een MER worden opgesteld. Zoals ook in hoofdstuk 1 is vermeld is het MER is een gecombineerd plan-/project-MER. Het MER wordt opgesteld voor de wijziging van het omgevingsplan (bevoegd gezag gemeente Zwartewaterland) en voor de omgevingsvergunning voor de ontgroning (bevoegd gezag provincie Overijssel). De provincie Overijssel treedt op als coördinerend bevoegd gezag.

Deze procedure voor het MER kent de volgende stappen:

1. **Openbare kennisgeving:** De bekendmaking vormt de formele start van de mer-procedure. In de kennisgeving is tevens aangegeven wie in de gelegenheid worden gesteld om advies over de inhoud van het milieuraapport (MER) te geven.
2. **Raadplegen bestuursorganen en burgers:** Na de kennisgeving dienen de Reikwijdte en het Detailniveau van het op te stellen milieueffectrapport te worden bepaald. Bestuursorganen die met het plan te maken krijgen, worden over de voorgenomen ontwikkeling geraadpleegd. De NRD is het document waarmee deze raadpleging wordt uitgevoerd. De NRD wordt gedurende een periode van zes weken voor eenieder ter visie gelegd en er kunnen (mondeling of schriftelijk) zienswijzen worden ingediend. Op basis van de binnengekomen zienswijzen en uitgebrachte adviezen, stelt het bevoegd gezag de Reikwijdte en het Detailniveau van het MER definitief vast.
3. **Opstellen MER:** Op basis van de NRD, zienswijzen en adviezen wordt het MER opgesteld. Hierin wordt het planvoornemen beoordeeld op milieueffecten. Het MER wordt samen met het ontwerp van de wijziging omgevingsplan en het ontwerp-besluit over de omgevingsvergunning door het bevoegd ter inzage gelegd.
4. **Terinzagelegging en zienswijzen:** Het MER en de ontwerp-besluiten wijzigen omgevingsplan en omgevingsvergunning ontgrondingsactiviteit liggen gedurende zes weken ter inzage. Tijdens de tervisielegging kan eenieder mondeling of schriftelijk een reactie geven op de documenten. Het bevoegd gezag vraagt de Commissie mer om een advies uit te brengen over het MER.
5. **Motiveren in het definitieve besluit:** Mede op basis van de inspraakresultaten en adviezen en met inachtneming van de uitkomsten van het MER, besluit het bevoegd gezag definitief over de wijziging omgevingsplan en over de omgevingsvergunning ontgrondingsactiviteit.
6. **Bekendmaking en mededeling van het besluit:** De besluiten wordt bekendgemaakt.
7. **Evaluatie en monitoring:** Tijdens de aanleg- en gebruiksfase dienen de werkelijk optredende milieueffecten in beeld te worden gebracht en geëvalueerd. In het MER wordt daarvoor een eerste aanzet gegeven.

5.2 Te raadplegen instanties

Bij het bepalen van de Reikwijdte en het Detailniveau van het MER voor de uitbreiding van de zandwinning zal het coördinerend bevoegd gezag (de provincie Overijssel) de volgende instanties raadplegen:

- Ministerie van I&W;
- Ministerie van L&VN;
- Ministerie van OC&W;
- Rijkswaterstaat;
- Waterschap Drents Overijsselse Delta.

5.3 Reacties

Er wordt een openbare kennisgeving gepubliceerd die aangeeft dat de NRD gedurende zes weken ter inzage ligt en dat er reacties kunnen worden ingediend.

5.4 Participatie

De initiatiefnemer vindt het belangrijk om omwonenden en belanghebbenden op de hoogte te houden van de ontwikkelingen en is daar zelf de afgelopen jaren actief in geweest. Er zijn regelmatig informatiebijeenkomsten gehouden en rondleidingen gegeven over ontwikkelingen en de stand van zaken, om belanghebbenden tijdig te informeren en eventuele bezwaren of zorgen mee te kunnen nemen in de ontwikkelingen. Het contact met omwonenden is mede dankzij het regelmatige contact goed en initiatiefnemer wil dit graag ook goed houden. Participatie is daarom een belangrijk aandachtspunt tijdens de planvorming.

Gedurende het gehele proces wordt daarom actief ingezet op participatie met de omgeving. De initiatiefnemer onderhoudt het contact met omwonenden en direct betrokkenen om hen tijdig te informeren over de voorgenomen ontwikkeling en de voortgang van de planvorming. Daarbij worden omwonenden betrokken bij de uitwerking van de plannen. Dit gebeurt door middel van informatiebijeenkomsten op belangrijke momenten (denk hierbij aan ter inzage legging van de NRD en het concept MER) en door middel van keukentafelgesprekken wanneer gewenst of nodig.

In de gesprekken en bijeenkomsten worden belanghebbenden gevraagd mee te denken over de inrichting van het plangebied, aandachtspunten ten aanzien van leefomgeving, natuur en recreatie en mogelijke mitigerende maatregelen. De reacties en ideeën uit deze gesprekken worden waar mogelijk verwerkt in de verdere uitwerking van de plannen.